

MILJØ-
DIREKTORATET

REVISJONSRAPPORT

Statoil ASA, Avdeling Raffineri Mongstad
5954 Mongstad

Oslo, 30. juni 2016

Deres ref.:
Tom Lohiniva

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/475
Saksbehandler:
Rune Aasheim

Revisjonsrapport: Revisjon ved Statoil ASA, avdeling Raffineri Mongstad

Kontrollnummer: 2016.024.R.miljodir

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Tom Lohiniva

Andre deltagere fra virksomheten:
Kjersti Mezeth

Fra Miljødirektoratet:

Rune Aasheim
Sigrun Øen
Leni Løvdøen Grebstad
Katrine Hauglund

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen som ble presentert hos Statoil ASA, avdeling Raffineri Mongstad (heretter kalt Statoil Mongstad) under sluttmøtet den 24. juni 2016. Revisjonen ble gjennomført i tidsrommet 21.-24. juni 2016. Rapporten er å anse som endelig.

Miljødirektoratet avdekket tre avvik og ga tre anmerkninger under revisjonen.

Avvik:

- Virksomheten har ikke dokumentert miljømessige vurderinger av alternativ vannbehandling ved oljelaster/strømmer over 0,5 % vann
- Virksomheten har angitt enkelte feil verdier for utslipp til luft og vann i egenkontrollrapportene for 2014 og 2015
- Virksomhetens måleprogram mangler begrunnelser for valgte målefrekvenser

Anmerkninger:

- Virksomhetens oppfølging av miljørisikoanalyser kan forbedres
- Oversikten over måleprogrammet i internkontrollen kan forbedres
- Virksomhetens rutine ved deklarerings av farlig avfall kan forbedres

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 4 i rapporten.

Statoil Mongstad må sende en skriftlige bekreftelser innen 1. oktober 2016 og 15. januar 2017 som dokumenterer at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

30. juni 2016	Rune Aasheim	Einar Knutsen
dato	kontrollør Miljødirektoratet	seksjonsleder

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Hordaland ved miljøvernavdelingen
- Lindås kommune
- Petroleumstilsynet (Ptil)

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: Statoil ASA, avdeling Raffineri Mongstad	
Organisasjonsnr.: 973152424	Eies av: 923609016
Bransjenr. (NACE-kode): 19.200 - Produksjon av raffinerte petroleumsprodukter	

Kontrollert enhet

Navn: Statoil Mongstad raffineri	Anleggsnr.: 1263.0002.01
Kommune: Lindås	Fylke: Hordaland
Anleggsaktivitet: Olje- og gassvirksomhet på land	Gebysats: 2
Tillatelse gitt: 19. mars 2015	Sist endret: 19. juni 2015

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Miljødirektoratet har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved å:

- granske dokumenter
- intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- verifisere at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Revisjonens tema

- Styringssystem
- Utslipp til vann
- Prosess og rensutstyr
- Avfall
- Utslipp til luft
- Energistyring

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Statoil Mongstad plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Miljødirektoratet forutsetter at forholdene rettes opp slik at virksomheten drives i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må virksomheten innen de angitte fristene sende dokumentasjon som viser at avvikene er rettet:

- Avvik 1: "Miljømessig vurdering", frist 15. januar 2017
- Avvik 2: "Egenkontrollrapport", frist 1. oktober 2016
- Avvik 3: "Måleprogram", frist 1. oktober 2016

Vi ber om at dere sender svarbrevet eller e-post (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet ved Rune Aasheim

4. Gebyr for revisjonen

Statoil Mongstad er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 2 (jf. varselbrev fra Miljødirektoratet datert 26. januar 2016). Dette betyr at dere skal betale kr. 146 100,- i gebyr for revisjonen. Faktura ettersendes. Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for systemrevisjon (flerdagstilsyn).

Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Klima- og miljødepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra 30. juni 2016. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Miljødirektoratet. Miljødirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ikke dokumentert miljømessige vurderinger av alternativ vannbehandling ved oljelaster/strømmer over 0,5 % vann

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Statoil Mongstad, punkt 3.3
«Utslippsreducerende tiltak, renseanlegg mm.»

Kommentarer:

I følge tillatelsen, punkt 3.3 fjerde avsnitt, skal virksomheten før de mottar oljelaster/strømmer med vann i olje over 0,5 % av importert råolje, foreta en dokumentert miljøvurdering av foreliggende alternativer for vannbehandlingen.

Statoil Mongstad mottar råolje fra skip og i rør som inneholder varierende mengder med vann som følger med råoljen. Dette vannet inneholder vannløselige kjemikalier. Noe av vannet blir rensert i ballastvannreanseanlegget (BVR). Ved brønnoppstart eller brønnopprensning offshore inneholder

oljen over 0,5 % vann. Dette vannet blir etter opphold i kaverne hvor oljen blir skilt ut, eksportert til et behandlingsanlegg i Danmark med skip.

Virksomheten har ikke dokumentert at de har gjort en miljømessig vurdering av alternativ vannbehandling.

Avvik 2

Virksomheten har angitt enkelte feil verdier for utslipp til luft og vann i egenkontrollrapportene for 2014 og 2015

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Statoil Mongstad, punkt 11.1 «Utslippskontroll» og punkt 11.4 «Rapportering til Miljødirektoratet»

Kommentar:

Tillatelsen, punkt 11.1 og 11.4 inneholder krav om at Statoil Mongstad skal gjennomføre målinger av utslipp til luft og vann. Innen 1. mars hvert år skal virksomheten rapportere til Miljødirektoratet utslippsdata fra foregående år. Rapporteringen skal skje i henhold til Miljødirektoratets veileder til bedriftenes egenrapportering.

I Statoil Mongstads egenkontrollrapport for 2014 og 2015 er det angitt feil verdier i kolonnen «Tallverdi, høyeste» i punkt 2.2 «Utslippskrav til vann» og punkt 2.3 «Utslippskrav til luft». Virksomheten har angitt høyeste døgnerverdi fra målinger av NO_x og SO₂ til luft og målinger av olje, fenol, TOC, suspendert stoff, nitrogen, fosfor og ammonium til vann. I disse kolonnene skal det angis høyeste løpende 12 måneders middel som er registrert i kalenderåret.

I egenkontrollrapporten for 2015 har virksomheten angitt 3.028 kg for årlig utslipp av arsen til vann. Under revisjonen ble det klarlagt at riktig utslippsmengde er 3 kg.

Avvik 3

Virksomhetens måleprogram mangler begrunnelser for valgte målefrekvenser

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Statoil Mongstad, punkt 11.1 «Utslippskontroll» og punkt 11.2 «Måleprogram»

Kommentarer:

Tillatelsen, punkt 11.1 og 11.2 inneholder krav om at virksomheten skal utarbeide et måleprogram som skal inngå i virksomhetens dokumenterte internkontroll. Måleprogrammet skal blant annet inneholde begrunnelser for valgte prøvetakingsfrekvenser.

Statoil Mongstad har dokumentert måleprogrammet i internkontrollen. Virksomheten gjennomfører kontinuerlige og manuelle målinger av utslipp til luft. De manuelle målingene utføres en gang pr. måned for utslipp av NO_x på noen utslippskilder og en gang årlig for nmVOC, HCN og støvpartikler. Virksomheten gjennomfører prøvetaking og analyser av utslipp til vann. Målingene utføres daglig for utslipp av TOC og nitrogen, fem dager pr. uke for fenol og olje i vann og ukentlig for ammonium.

Målefrekvensen for de manuelle målingene skal velges slik at måleresultatene gir middelveier som er representative for utslippene. Målefrekvensen skal gjenspeile variasjonen i utslippene og måleusikkerheten. Hvis utslippene varierer mye, må det tas flere målinger enn om variasjonen er mindre. I tillegg må det tas flere prøver hvis usikkerheten i målingene er stor.

Statoil Mongstad mangler skriftlige begrunnelser for de valgte målefrekvensene i måleprogrammet.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Virksomhetens oppfølging av miljørisikoanalyser kan forbedres

Kommentarer:

Statoil Mongstad har i dokumentene «RM100 - Manage Risk» og «Risiko toleranse kriterier for MPR PM» blant annet beskrevet følgende:

- Qualitative risk tolerance criteria: Single red risks shall without delay be lifted from Business Area to corporate level risk register with appropriate description of the risk and its further handling, unless immediate risk reduction is implemented
- Aktuelle risikoscenarier angående ytre miljø skal vurderes kvalitativt og kvantitativt mot toleransekriteriene, og ALARP-prinsippet skal brukes i tiltaksvurderingene for de ulike risikoene

Statoil Mongstad har utarbeidet, ved hjelp av en konsulent, miljørisikoanalyser for virksomheten, siste analyse ble gjennomført i januar 2014. I denne analysen ble ett scenario angitt med rødt nivå. Ifølge virksomhetens interne dokumenter «RM100 - Manage Risk» og «Risiko toleranse kriterier for MPR PM» skal det gjennomføres tiltak for å redusere risikonivået for scenarier i rødt nivå.

Under revisjonen redegjorde virksomheten for at de ikke hadde gjennomført eller planlagt tiltak etter januar 2014 for å redusere risikonivået for dette scenariet.

Anmerkning 2

Oversikten over måleprogrammet i internkontrollen kan forbedres

Kommentarer:

Statoil Mongstad har beskrevet måleprogrammet i flere dokumenter, blant annet:

- SM-0000-S-RE-161 Usikkerhetsvurderinger av de største utslippskildene til luft, samt utslipp til vann fra vannrenseanlegget ved Mongstad
- Måleprogram vann - frekvens, metode, usikkerhet og analyseprogram per utslippspunkt
- Utslippspunkt og målesteder - luft
- Kalibrering av målere med myndighetskrav

Oversikten over måleprogrammet i internkontrollen kan forbedres ved at virksomheten utarbeider et overordnet dokument som inneholder henvisninger/linker til andre dokumenter som angår måleprogrammet.

Anmerkning 3

Virksomhetens rutine ved deklarerer av farlig avfall kan forbedres

Kommentarer:

Avfallsforskriften, § 11-12 omfatter krav til deklarerer av farlig avfall. Virksomheter som leverer farlig avfall, skal gi tilstrekkelige opplysninger om avfallens opprinnelse, innhold, mengde og egenskaper, slik at den videre håndteringen kan skje på en forsvarlig måte. Når avfallet leveres, skal virksomheten fylle ut et deklarasjonsskjema elektronisk.

Statoil Mongstad leverer farlig avfall til godkjente mottakere. Virksomheten har som rutine å veie avfallet før levering, enkelte ganger inklusive vekten av emballasjen. Den veide mengden blir ført inn i deklarasjonsskjemaet. Avfallsmottakeren veier avfallet på avfallsmottaket og korrigerer deklarasjonsskjemaet med nettomengden farlig avfall.

Statoil Mongstad kan øke muligheten for egen kontroll av mengden levert farlig avfall ved alltid å angi nettovekten av avfallet. Virksomheten kan da ha bedre grunnlag for å kontrollere at mengden avfall angitt i deklarasjonsskjemaet av avfallsmottakeren, er korrekt.

8. Andre forhold

Håndtering av drenasjevann fra offshore Troll

Statoil Mongstad mottar drenasjevann fra Troll sammen med råoljen i rørledning. Drenasjevann er vann fra spyling av dekk offshore og regnvann, som kan inneholde oljerester og kjemikalier. Dersom dette vannet ikke renses og slippes ut på innretningen offshore, er det avfall som må sendes til godkjent mottak på land.

9. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Åpningsmøte 21. juni 2016: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner fra 21.-24. juni 2016.
 - 11 personer ble intervjuet
 - Befaringer til følgende steder:
 - lagerområder for farlig avfall
 - vannrenseanlegg
 - målesteder for utslipp til vann
- Avsluttende møte 24. juni 2016: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne i revisjonen.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (rammeforskriften)
- Forskrift om styring og opplysningsplikt i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (styringsforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Statoil Mongstad, gitt 19. mars 2016, siste endret 19. juni 2016

Deltagere ved Miljødirektoratets revisjon ved Statoil ASA, avdeling Raffineri Mongstad, 21.-24. juni 2016

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Miljøingeniør, myndighetskontakt	X	X	X
Prosessingeniør	X	X	
Miljøingeniør	X	X	
Administrerende direktør	X	X	
HMS-leder	X		X
Hovedverneombud			X
Driftsingeniør, vannrenseanlegget	X	X	X
Energikoordinator	X	X	X
Laboratorieleder	X	X	X
Koordinator Avfall		X	
Koordinator Drift/Avfall		X	
Leder OS	X		X
Leder PA OPS	X		X
Leder Prosess & Teknisk sikkerhet	X		X
Laboratorieingeniør	X		
Driftsingeniør	X		
Koordinator Automasjon	X		X
Teknisk ansvarlig	X		X
Leder Prosessanlegg	X		X
Leder Teknisk	X		
Programetablerer	X		
Vedlikeholdssjef	X		
Teknisk ansvarlig OS	X		
Leder Beredskap	X		
Operasjonell systemansvarlig	X		X
Instrumentansvarlig Gassanalyse	X		
Instrumentansvarlig Laboratorium	X		X
Ingeniør Prosess/Kraftvarmeverket			X
Koordinator Automasjon/Ytre anlegg		X	
Kjemikaliesenteret		X	

Miljødirektoratets revisjonsgruppe:

Rune Aasheim, revisjonsleder

Sigrun Øen, revisor

Leni Løvdøen Grebstad, revisor

Katrine Hauglund, saksbehandler

Dokumentunderlag for Miljødirektoratets revisjon ved Statoil ASA, avdeling Raffineri Mongstad, 21.-24. juni 2016

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende:

- Organisasjonskart for Statoil ASA, avdeling raffineriet Mongstad
- Måleprogram for utslippsmålinger til luft og vann
- Handlingsplan for energioptimalisering, Statoil Mongstad 2016
- Miljørisiko og oljevernberedskapsanalyse Statoil Mongstad, 10. desember 2014
- Risiko toleransekriterier for MPR PM, datert 13. mars 2013
- RM100 - Manage risk, sist revidert 9. januar 2016
- Oppdatering av eksternstøymodell Statoil Mongstad, datert 13. mai 2016
- Samsvarsvurdering i MMP, jf. NS-EN IOS 14001, utført i 2015
- Oversikt over vannrenseanlegget
- Avfallsplan Statoil Mongstad, datert 15. mars 2016
- Sikkerhetsdatablad for produsert vann offshore, datert 23. november 2015
- Transportdokumenter for eksport av vann offshore, datert 01. februar 2016
- Substitusjonsliste kjemikalier